

Mall för kortfattad kvalitativ redovisning av verksamhet inom kultursamverkansmodellen

Denna uppföljningsmall avser kortfattad kvalitativ uppföljning av verksamheten inom kultursamverkansmodellen år 2017 enligt de riktlinjer för uppföljning av kultursamverkansmodellen som Kulturrådets styrelse beslutat om (S 2017:22).

Den kortfattade redovisningen ska beröra alla organisationer/verksamheter som tilldelats statliga bidrag och i stora drag spegla den verksamhet som genomförts under verksamhetsåret 2017.

Redovisande region: Region
Gävleborg

Redovisningsätt

Enligt riktlinjerna för uppföljning av kultursamverkansmodellen kan kortfattad kvalitativ redovisning ersättas av andra dokument som skickas till Kulturrådet digitalt. Sådana dokument kan exempelvis vara bidragsmottagande kulturverksamhets verksamhetsberättelse eller årsredovisning.

Ange nedan för respektive statsbidragsmottagande verksamhet om de redovisas i detta dokument eller i digitala bilagor, samt vilka kulturområden som de bedrivit verksamhet inom.

Verksamhet	Redovisningsätt (i dokument/bilaga)	Verksamhetsområden
Folkteatern Gävleborg	Verksamhetsberättelse, handlingsplan för tillgänglighet	Professionell teaterverksamhet
Gävleborg Symfoniorkester	Årberättelse, handlingsplan för tillgänglighet	Professionell musikverksamhet
Hälsinglands Museum	Verksamhetsberättelse, årsredovisning, mångfalds- och tillgänglighetsplan	Museiverksamhet
Länsmuseet Gävleborg	Årsredovisning, handlingsplan för tillgänglighet	Museiverksamhet
Kulturutveckling Region Gävleborg	Årsrapport, handlingsplan för tillgänglighet	Biblioteksverksamhet
Kulturutveckling Region Gävleborg	Årsrapport, handlingsplan för tillgänglighet	Läs- och litteraturfrämjande verksamhet
Kulturutveckling Region Gävleborg	Årsrapport, handlingsplan för tillgänglighet	Konst- och kulturfrämjande verksamhet
Riksteatern Gävleborg	Verksamhetsberättelse, balansrapport, resultatrapport, checklista miljöarbete	Konst- och kulturfrämjande verksamhet
Arkiv Gävleborg	Årsredovisning, handlingsplan för tillgänglighet	Regional enskild arkivverksamhet
Kulturutveckling Region Gävleborg	Årsrapport, handlingsplan för tillgänglighet	Filmkulturell verksamhet
Kulturutveckling Region Gävleborg	Årsrapport, handlingsplan för tillgänglighet	Hemslöjdsfrämjande verksamhet

Professionell teaterverksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området professionell teaterverksamhet.

Folkteatern Gävleborg

Folkteatern Gävleborg arbetade under 2017 med att tillsammans med sin publik undersöka och arbeta kring temat Gränser. I en vilja att fördjupa sig i samtal och uttryck om kollektivet och individen, om de fiktiva linjerna runt våra länder, om det som begränsar våra kroppar, vår sexualitet, vår tillhörighet. Vad innebär det att passera en gräns som på ena sidan håller tillbaka ett krig, och på den andra skyddar en med fred? Var går skiljelinjen mellan moraliserande och förakt? Och var går gränsen mellan dig och mig?

Året inleddes med *Transaktion*, en föreställning där gränser för moral, sexualitet och kropp prövas. Därefter barns upplevelser av gränser: *I Att komma till ön med skatten är inget äventyr* mötte Folkteatern Gävleborg barnens självbiografiska texter och såg i dem skiljelinjen mellan hemma och borta, krig, flykt och av att smugglas över en gräns. I *Mellan Oss*, en föreställning baserad på det lilla barnets upplevelse av gränsdragningar som sker i deras närhet och i världen. I *Landet Inuti* möttes beskrivningar av stad och landsbygd med de om gränser mellan hbtq och hetero, och mellan att upprätthålla en historia och att göra uppror emot den. I föreställningen *S*Munditia Devon Rex*, behandlades gränsen mellan människa och djur, men även den mellan fantasi och verklighet. Höstsäsongen inleddes med *Änglaspel*, en nyskriven föreställning om gränserna mellan liv och död, tid och rum, barn och vuxen. Som en del av arbetet med *Änglaspel* samarbetade Folkteatern Gävleborg med Länsmuseet Gävleborg och gav publiken möjlighet att ta del av en utställning kring frågor om vad som blir kvar när man dör, och hur det är att förlora någon. Frågor som också gestaltades i föreställningen. Under hösten gavs även *Illusionistens assistent*, i samarbete med Örebro Länsteater, en magisk föreställning som turnerade i hela Gävleborgs län för förskolebarn. I och med denna satsning på flera föreställningar riktade till länets barn och unga under året arrangerade Folkteatern och Skottes Musikteater *Att berätta med, om och för* - en samtalsserie om barnperspektivet i scenkonsten.

Vad händer när en skådespelare tar sig an en text? Hur förändras en historia av ensemblens tolkningar? Och hur mycket påverkar skådespelarens val hur jag som publik möter en berättelse? Under året arrangerade Folkteatern Gävleborg med Gefle Dagblad pjäscirklar där Folkteatern Gävleborg bjöd in till öppna publiksamtal kring utvalda teaterpjäser. Vidare bjöd Folkteatern Gävleborg tillsammans med Kritikklubben för första gången in till ett nytt slags publikmöte - *Åskådarskola*. I *Åskådarskolan* går det att vara publik och kritiskt tänkande, objekt och subjekt, på en och samma gång. *Åskådarskolan* finns redan i ett flertal latinamerikanska länder och

har blivit både uppskattat och uppmärksammat - under våren 2017 var det första gången publikmötet arrangerades i Sverige, av Folkteatern Gävleborg.

Hösten 2017 inleddes också förberedelserna inför ett framtida scenkonstprojekt utifrån Franz Kafkas berättelsevärld och hans verk *Förvandlingen*. Folkteatern Gävleborg arrangerade *Kafkakvällar*, där Folkteatern Gävleborg tillsammans med publiken skapade ett temporärt rum för att undersöka Kafkas värld. En varietéartad samlingsplats för fördjupande samtal, konstnärliga utspel och möten med andra världar än teaterns. Det de tillsammans lärt sig och utforskat under kvällarna kommer utgöra en del av förarbetet inför ett scenkonstprojekt med planerad premiär under 2019.

Folkteatern Gävleborg kommer under de närmaste åren bjuda in professionella konstnärer att ha residensperioder hos Folkteatern Gävleborg, först ut var den queerfeministiska teatergruppen Kvalitetsteatern, en queerfeministisk frigrupp med fokus på intersektionell scenkonst för, av och med ett hbtq-community.

Folkteatern Gävleborg strävar efter att utveckla gemensamma erfarenheter samt skapa förutsättningar till förnyelse. Delaktighet och ansvar för verksamheten är en gemensam utgångspunkt för alla teaterns medarbetare. Allas röster ska påverka teaterns konstnärliga arbete och utveckling. Teaterns konstnärliga samtal ska präglas av mod, delaktighet, kontinuitet, generositet, gemenskap och respekt, och de ska verka för att alla inom Folkteatern ska känna delaktighet i och tillsammans bära det konstnärliga arbetet. Mötesformerna ska värdesätta allas åsikter och se det öppna samtalet som en grundläggande förutsättning för teaterns utveckling.

I dessa samtal ska Folkteatern Gävleborg bejaka konstnärlig lust och ställa höga krav på sig själv, såväl på den enskilda som den kollektiva insatsen.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Professionell dansverksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området professionell dansverksamhet.

Kulturutveckling Region Gävleborgs danskonsulentverksamhet redovisas under konst- och kulturfrämjande verksamhet.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Professionell musikverksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området professionell musikverksamhet.

Gävle Symfoniorkester

Totalt har Gävle Symfoniorkesterns verksamhet omfattats av 71 arrangemang med ett besökstal på 46 865 varav 15 konserter inom ramen för målgruppen 0-22 år med ett besökstal på 5 846. Av dessa 71 arrangemang har 49 varit förlagda till Gävle, 12 i övriga länet, 6 i övriga riket samt 4 utomlands.

Barn och ungdom:

- Öppen förskola
- Pärlor för glin (pedagogiskt och interaktivt möte med yngre förskolebarn)
- Förskoleklassiker (interaktivt koncept för målgruppen 6-åringar)
- El Sistema
- Kulturtrappan (Gävle kommuns kulturgaranti för alla grundskolebarn)
- Skolkonserter på Åland inom ramen för samarbetsavtal
- Samarbete med elever vid Ålands Musikinstitut
- Kompositionsprojekt med Vasaskolans estetiska program, Gävle
- Samarbete med KMH:s dirigentelever
- Samarbete med kulturskolan Gävle

Publik:

- Abonentutveckling
- Geografiskt utvidgat upptagningsområde
- Folkbildningsprojekt
- Integrationsprojekt
- Öppna repetitioner
- Sociala medier
- Dialog med civilsamhälle

Kvalitet:

- Såväl orkesterns programråd som konstnärliga råd för en kontinuerlig kvalitetsdiskussion runt orkesterns verksamhet
- Regelbundna publikundersökningar genomförs
- Kvalitetsbegreppet är den grund på vilken orkesterns samlade verksamhet vilar
- Målbilden att främja kvalitet och konstnärlig förnyelse samt erbjuda upplevelser av levande musik på hög professionell nivå är ständigt närvarande

Kulturutveckling Region Gävleborgs främjande verksamhet och produktion inom musik redovisas under konst- och kulturfrämjande verksamhet.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Museiverksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området museiverksamhet.

Hälsinglands Museum

Under 2017 har Hälsinglands museum fortsatt att programmatiskt reflektera över aktuella samhällsfrågor och -debatter, i såväl utställningar som pedagogisk och annan publik verksamhet. Den nya museilagen, som Hälsinglands Museum uppmärksammat med publika föreläsningar, är ett stöd för museets strävanden på olika områden, exempelvis de nationella minoriteterna och deras kulturarv eller arbetet med det kyrkliga kulturarvet. Årets viktigaste konstutställning visade den turkiska skulptören Yasam Sazmazers verk. Temat var existentiellt och handlade om att hantera personlig och samhällelig ångest. De omfattande pedagogiska insatserna inkluderade samtal, föreläsningar och taktila visningar för synskadade. I programverksamheten för unga, som också knöt an till ”mod” deltog bl.a. den svenske diplomaten Anders Kompass.

Museet har uppmärksammat de nationella minoriteterna samer och romer i projekt under året. En systematisk genomgång av museets samlingar har visat på ett betydande inslag av samiska hantverksföremål vilket kommer att speglas i en kommande utställning och artiklar. Samarbetet med Romska kulturcentrat (RKC) i Malmö runt en bildtabas (presenterad på DigitaltMuseum) med romska bilder har fortsatt. Ett barnpedagogiskt projekt för mellanstadiet drevs tillsammans med RKC där pedagogiken tog upp romskt arbete och hantverk i lokalsamhället. Den romska konstnären Rosa Taikons silversmedsverkstad donerades under 2017 till museet och en framtida utställning om hennes rättighetskamp och konstnärliga verksamhet planeras.

Projektet *Integration, religion och nya överenskommelser* har fortsatt det pedagogiska arbetet och diskussionerna om sekularism, religion, demokrati och mänskliga rättigheter med bl.a. religionsövergripande kyrkvisningar för elever. Genom att använda kyrkorna i pedagogiken möjliggjordes ett arbete över hela länet. Projektet om *Kyrkorummets användning i nya samverkansformer* har fortsatt med studier, fältresor och undersökningar i Ljusnans församling i samarbete med olika intressenter i lokalsamhället, svenska kyrkan och CCT (Churches Conservation Trust).

Projektet, som också resulterat i en vandringsutställning om samhällena Hamra och Fågelsjö, presenterades vid ett seminarium under Almedalsveckan i juni. I anslutning till utställningarna *Hetero & Etnonorm* och *Ordets makt* diskuterades i pedagogiken frågor om fördomar, diskriminering och normer. Temat förstärktes vid seminarier och föredrag av Elisabeth Ohlson-Wallin.

Museet har arrangerat föreläsningar och samtal om den psykiatriska vården och dess historia och särskilt belyst den ”aversionsterapi mot homosexualitet” som prövades på Bollnäs sjukhus, ett av Sveriges sista stora mentalsjukhus. Museet har också framställt en historisk redovisning om hur tillväxten av den offentliga sjukvården format samhället, befolkningstillväxt och samhällsplanering och hur detta speglas i de olika sjukhusbyggnadernas arkitektur i Bollnäs.

Museets arbete med digitalisering och tillgängliggörande av samlingarna har fortsatt med systematisering och publicering på plattformen DigitaltMuseum. I december 2017 hade över 42 000 bilder publicerats där. Besökare bidrar med viktig information kring utlagda objekt och därmed till ett kollektivt kunskapsbyggande. Museets hela accessionskatalog finns inskriven i samlingsförvaltningssystemet Primus vilket effektiviserar arbetet med samlingarna och skapar förutsättningar för djupare kunskap och större sammanhang i beskrivningarna.

Länsmuseet Gävleborg

Länsmuseet Gävleborg återinvigdes i oktober 2017 efter att ha varit stängt för ombyggnad sedan årsskiftet 2015/2016. Orsaken till ombyggnaden var att tekniska installationer måste bytas ut, men det har också givit tillfälle att förnya utställningarna från grunden. Målet har varit att göra basutställningarna mer tillgängliga, attraktiva och relevanta i samtiden. Inför återöppnandet har konstatställningarna förnyats i en pedagogiskt genomarbetad hängning utifrån genus-, klass- och jämlikhetsperspektiv.

De kulturhistoriska basutställningarna förnyas successivt under en treårsperiod. Målet är att i slutet av 2019 kunna presentera en fördjupad och delvis ny bild av Gävleborgs historia. I den del av utställningen som öppnats 2017 presenteras den roll som olika händelser och rörelser i länet har spelat i den nationella historieskrivningen under perioden fram till 1840. Syftet är att visa att Gävleborgs historia också är Sveriges historia. En fristående kulturhistorisk basutställning som behandlar historiebruk i bild har också öppnats. Verksamheter för barn och unga har fått större och bättre placerade lokaler i museet. Andelen barn och unga som besökt det nyöppnade museet har också ökat markant jämfört med tidigare år. Länsmuseet har samverkat med Folkteatern Gävleborg i ett pedagogiskt projekt där mellanstadieelever från hela Gästrikland fått bearbeta existentiella teman i en föreställning vid ett efterföljande besök på museet.

Under 2017 har museet erbjudit vandringsutställningar, programverksamhet och uppsökande kulturmiljöpedagogik i alla länets kommuner. Årets mest bokade vandringsutställning behandlar finska krigsbarns historia i Gävleborg. Den har producerats i samarbete med Arkiv Gävleborg och Gävle kommunarkiv och har följts upp med föreläsningar och samtal på de platser där den visats.

Arbetet med nationella minoriteter är ett prioriterat verksamhetsområde. *Samiska kulturyttringar i Mellansverige* är ett interregionalt samverkansprojekt där Länsmuseum Gävleborg, Dalarnas museum, Västmanlands läns museum samarbetar med Gaaltje - sydsamiskt kulturcentrum för att utforska och uppmärksamma den samiska kulturhistorien i de tre länen. Länsmuseum har vidare genomfört en arkeologisk undersökning av ett sockenlappsoställe i Järvsö, som gett viktiga resultat. Museet erbjuder också rådgivning inom byggnadsvård och arkeologi samt fungerar som remissinstans i samhällsbyggnadsfrågor för länets kommuner.

Under året har museet arbetat intensivt med föremålsvård och digitalisering av föremåls- och fotosamlingarna. Mer än 120 000 objekt har gjorts tillgängliga via webbtjänsten DigitaltMuseum. Syftet är att öka tillgången till länets kulturarv.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Biblioteksverksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området biblioteksverksamhet

Kulturutveckling Region Gävleborg

Under 2017 har det länsöverskridande projektet *Dela läslust* avslutats och det nya projektet *Alla kan läsa* startats. *Alla kan läsa* genomförs tillsammans med Dalarnas, Uppsala, och i viss mån Värmlands län i samarbete med Myndigheten för tillgängliga medier. Projektet syftar till att stärka tillgången till och utbudet av tillgängliga medier på länets folkbibliotek.

Kulturutvecklings regionala biblioteksverksamhet har ansvarat för och genomfört den nationella knytkonferensen *Hacka bibblan*, en konferens som turnerar mellan kommuner/regioner i landet. Fokus ligger på såväl teknisk som analog innovation inom ramen för den så kallad makerspace-rörelsen. Ambitionen är att inspirera biblioteken i länet att erbjuda verksamhet med sådant innehåll.

Regionala biblioteksverksamheten har medverkat i planering och genomförande av en konferensdag i Östergötland på tema strategisk medieplanering, tillsammans med företrädare för Regionbibliotek Östergötland och Sveriges Depåbibliotek. Regionala biblioteksverksamheten har medverkat i planering och genomförande av 2017 års regionala bibliotekskonferens på tema digital biblioteksutveckling och MIK.

Mötesplats för *Sommarboken* genomfördes i Gävle under våren. Deltagare från omgivande län träffade projektledare från Västra Götaland för att inspirera varandra och få tips om metodutveckling.

Inom projektet *Alla kan läsa* har två fortbildningsdagar om taltidningar, tillgängliga medier hållits, med inspiration från andra bibliotek.

Regionala biblioteksverksamheten har genomfört studieresor till Sollentuna/Stockholm och Luleå inom *Dela läslust*, samt arrangerat två utbildningsdagar med Stiftelsen Expo på temat hot och våld för all bibliotekspersonal i länet, i samarbete med Sandvikens folkbibliotek.

På initiativ från Kulturutveckling har ett regionalt språknätverk för de minsta barnen, 0-3 år bildats. Nätverket består av olika professioner som på olika sätt arbetar med det lilla barnets språkutveckling. I nätverket ingår bibliotekskonsulent, barnbibliotekarier, BHV-samordnare, logopeder, samt lektor på Högskolan i Gävle. Gruppen arbetar med att hitta metoder för att på ett systematiskt och långsiktigt sätt gynna språkutvecklingen. Flera arbetsmöten tillsammans med Region Gävleborgs regionala språknätverk har genomförts inför ansökan av medel till *Bokstart*. Under hösten har regionala biblioteksverksamheten beviljats bidrag från Kulturrådet för *Bokstart* 2018.

För gruppen barn mellan 3-5 år har *50-listan - 50 böcker du inte bör missa innan du fyllt sex år*, ett häfte på flera språk publicerats och fått mycket uppmärksamhet. Detta är ett samarbete mellan barnbibliotekarier och konsulenter.

Kulturutveckling har fördelat mindre bidrag till utvecklingsarbete inom biblioteks- och litteraturområdet. Folkbiblioteken ansöker om stöden vid fyra tillfällen per år som synkas med annan bidragsgivning på Kulturutveckling. Utvecklingsprojekten genomförs ofta på lokal nivå men förutsätts vara modeller som kan spridas och överföras till andra kommuner och regioner.

Verksamheten har tillsammans med avdelningschef inlett dialog med Hållbarhetsförvaltningen/X-trafik om tillgång till bibliotekens databaser på tåg och bussar. Kulturutveckling har även inlett en dialog med ansvarig inom Hållbarhetsförvaltningen angående Regional Digital Agenda för hela Kulturutvecklings räkning.

Kulturutveckling samverkar med länets kommuner inom HelGe. Med särskilt ansvar för kompetensutveckling, utvärdering, ansökningar för finansiering av större insatser och omvärldsbevakning deltar Kulturutveckling i styrgrupp, mediegrupp och redaktionsgrupper för den gemensamma webben, helgebiblioteken.se. För utveckling inom verksamheter för barn och ung deltar Kulturutveckling i den arbetsgrupp som länets barnbibliotekarier driver.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Läs- och litteraturfrämjande verksamhet

Kulturutveckling Region Gävleborg

Litteratur är ett nytt konstområde för Kulturutveckling Region Gävleborg. Under 2017 har Region Gävleborg genomfört en utredning för att undersöka formerna för att stärka litteratur som konstform regionalt. I arbetet med utredningen deltog ett flertal representanter från litterärt verksamma d.v.s. författare, förläggare, bibliotek, bokhandlare, översättare med flera, dels i enkäter dels i fokusgrupper och intervjuer.

De regionala insatserna ska syfta till att samordna, samverka, synliggöra, stärka och stödja litteraturen som konstform. Vägledande är det nationella målet som formulerats i utredningen ”Läsandets kultur (SFS 2012:65): Alla, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ges tillgång till litteratur av hög kvalitet”.

I utredningen presenteras olika förslag på hur regionen kan arbeta vidare och under 2018 kommer arbetet att fortsätta med bland annat rekrytering av en verksamhetsutvecklare inom litteraturområdet till Kulturutveckling.

På initiativ från Kulturutveckling har ett regionalt språknätverk för de minsta barnen, 0-3 år bildats. Nätverket består av olika professioner som på olika sätt arbetar med det lilla barnets språkutveckling. I nätverket ingår bibliotekskonsulent, barnbibliotekarier, BHV-samordnare, logoped, samt lektor på Högskolan i Gävle. Gruppen arbetar med att hitta metoder för att på ett systematiskt och långsiktigt sätt gynna språkutvecklingen. Flera arbetsmöten tillsammans med Region Gävleborgs regionala språknätverk har genomförts inför ansökan av medel till *Bokstart*. Under hösten har regionala biblioteksverksamheten beviljats bidrag från Kulturrådet för *Bokstart* 2018.

För gruppen barn mellan 3-5 år har *50-listan - 50 böcker du inte bör missa innan du fyllt sex år*, ett häfte på flera språk publicerats och fått mycket uppmärksamhet. Detta är ett samarbete mellan barnbibliotekarier och konsulenter.

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området läs- och litteraturfrämjande verksamhet.

Konst- och kulturfrämjande verksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området konst- och kulturfrämjande verksamhet.

Kulturutveckling Region Gävleborg

- **Övergripande**

Under våren har utredningen om en regional kulturgaranti för barn och unga blivit klar och arbetet med möjligheterna att praktiskt genomföra modellen pågår och fortsätter under 2018. Samtliga kulturaktörer med regionalt uppdrag och samtliga kommuner är involverade i arbetet bland annat genom Samverkansgruppen för barnkultur där alla aktörer är representerade.

Den regionala samverkansgruppen för barnkultur grundades den 1 april 2016 och består av representanter från kommunerna och kulturaktörer med regionalt uppdrag. Gruppen har under 2017 träffats fem gånger och aktivt deltagit i arbetet med den regionala kulturgarantin och andra processer som stärker barnkulturen i länet.

Region Gävleborg har samordnat dialoger och samråd med länets kulturaktörer för att mejsla fram prioriteringar och visioner inom ramen för kulturplanearbetet. Syftet med dialogfasen var att få specifika inspel från såväl kommuners om civilsamhälle, samt från varje verksamhetsområde. Dialogerna handlade om att tillsammans skapa samsyn, identifiera utmaningar och fundera på behov en i länet för att utveckla kultur och konst under kulturplaneperioden.

Arenorna var följande:

- Samråd med länets kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag och kommuner
- det regionala kultursamrådet, med regionens och kommunernas politiker samt styrelseledamöter från varje kulturaktör med varaktigt regionalt uppdrag
- Kulturting Gävleborg som arrangerades under 2017 tillsammans med Gävle kommun
- dialoger eller enkäter per verksamhetsområde
- Dialoger med civilsamhället och särskilda målgrupper, framför allt genom Ideell kulturallians KiCK-projekt, Kvalitet i Civilsamhällets Kultursamverkan. Syftet med projektet var att bredda dialogen med civilsamhället, fördjupa den demokratiska processen, kvalitetssäkra metoder, underlätta framtagandet av den regionala kulturplanen samt skapa bättre förutsättningar för civilsamhället att skapa och bedriva verksamheter inom länet.

Ett antal interna dialoger inom Region Gävleborg har kompletterat denna process, för bland annat det som gäller regional utveckling, näringsliv, kollektivtrafik, utbildning, forskning och internationella frågor.

Alla dessa aktörer har tillsammans bidragit till framtagandet av den regionala kulturplanen 2019-2021.

Kulturutveckling har arrangerat konferensen Inspiration för integration tillsammans med Länsstyrelsen i Gävleborg.

Kulturutveckling har tillsammans med Gävle kommun varit värdar för SKL:s årliga nationella kulturkonferens. Konferensen hade temat Mötesplatser och ägde rum på Gasklockorna i Gävle. I samband med konferenser arrangerade Kulturutveckling och Gävle kommun ett flertal studiebesök (bland annat till Världsarvet Hälsingegårdar/Erik-Andersgården, Sveriges Fängelsemuseum, Läns museet i Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin i Sandviken) och kulturinslag i form av musik och konst på konferensen. Kulturutveckling medverkar i planering och genomförandet av kulturfrukostar tillsammans med Länsstyrelsen, Högskolan i Gävle och Gävle kommun. Under 2017 har åtta frukostar genomförts. Under hösten har kulturfrukostarna sänds live via Facebook för att möjliggöra deltagande på distans.

Under året har Kulturutveckling genomfört två fortbildningsdagar i klarspråk med praktiska tips om hur man skriver texter vårdat, enkelt och begripligt. Detta för att öka tillgängligheten till kulturlivet i länet. Utbildningsdagarna arrangerades i Gävle Hudiksvall och deltagarna kom från länets kommuner, civilsamhälle och kulturaktörer med regionalt uppdrag.

Kulturutveckling har genomfört två workshops kring *CrowdCulture*, en metod för att finansiera kulturprojekt genom en kombination av crowdfunding och offentliga bidrag. Under 2017 har Region Gävleborg avsatt 200 000 kronor till Gävleborgsfonden inom *CrowdCulture*.

Kulturutveckling har medverkat vid samtliga *Pridefestivaler* i Gävleborg: Söderhamn, Edsbyn, Hudiksvall och Gävle. Filmkonsulenterna har arrangerat filmvisning och efterföljande samtal av *Min homosyster* i Hudiksvall och Gävle. Filmen *Pearl of Africa* har använts i skolor runt om i länet. Kulturutveckling har även informerat Region Gävleborgs Regionfullmäktige om arbetet med HBTQ-certifieringen. Kulturutveckling har under våren genomfört en utlysning av bidrag för integration. I samband med detta testkördes ansökningsprocessen digitalt via Kulturdatabasens projektmodul. 40 ansökningar kom in varav 19 beviljades bidrag.

För att minska geografiska avstånd till kulturen har Kulturutveckling inlett dialog med X-trafik om tillgång till bibliotekens databaser på tåg och bussar samt möjlighet till kulturbussar för skolklasser inom ramen för en regional kulturgaranti. Verksamheten tar hänsyn till kollektivtrafikens tider vid planering av möten, konferenser och arrangemang. Kulturutveckling har deltagit i KLYS konferens gällande kulturskapares villkor, följt frågorna aktivt, samt tagit fram en enkel kartläggning av vad som gjorts/görs i länet med förslag på vad som kan utvecklas framåt. I kulturplaneprocessen genomförs dialoger med kulturskaparna och frågorna finns med i översynen av bidragsregler, t.ex. utformning av olika stipendier.

Förvaltningschefen, chefen för avdelningen Arbetsmarknad och kompetens samt avdelningschefen för Kulturutveckling har tillsammans deltagit i en fortbildningsdag som Tillväxtverket och Kulturrådet anordnat om Kulturella och kreativa näringar.

Tillsammans med Arbetsmarknad och kompetens har ett fortbildningstillfälle för Kulturutvecklings personal om Kulturella och kreativa näringar, företagsstöd m.m. genomförts för att stärka personalens kompetens att ge stöd till kulturskapare. Arbetsförmedlingen har arbetat med möjligheterna för kulturskapare att anmäla sig till en databas. Framöver kommer arbetsgivare att ges möjlig att ingå. Möjlighet finns för arbetsgivare att anmäla sig för information.

- **Uppdrag inom Världsarvet Hälsingegårdar**

Arbetet med Världsarvet Hälsingegårdar gick under 2017 in på sitt andra år efter uppstart augusti 2016. Arbetet intensifierades under 2017 då världsarvet har en självklar plats inför förberedelserna av *Europaåret för kulturarv* 2018.

Region Gävleborgs utvecklingsarbete *VärldsVR* har gjort om delar av en Hälsingegård till en digital virtuell miljö. Ett besöksmål, *Bortom Åa* i Fågelsjö, har utvecklats i VR-teknik för att tillgängliggöra världsarvet på nytt sätt. Projektet öppnar även för nya historieskildringar och berättelser såsom kvinno- och barnhistoria. Med ett levande och angeläget berättande i en ny teknik utvecklas både kunskapen om och intresset kring världsarvet.

Urval av aktiviteter inom världsarvsområdet under 2017:

- Uppstart av kommunikationsarbete med projektet *Samverkansbryggan*
- Kontinuerligt arbete med revidering av förvaltningsplanen för världsarvet
- Demonstration av *VärldsVR* under *SM-veckan* i Söderhamn
- Medverkan och demonstration av *VärldsVR* på RegLabs årliga nationella konferens
- Projektstart för Kulturarvsprojektet *Nyckeln till framtiden 2017-2019*
- Fortsatt arbete för extern och intern kommunikation 2017
- Uppgradering av världsarvets Hälsingegårdars officiella hemsida
- Kulturting Uppsala
- Kontinuerliga träffar på Världsarvsgårdarna
- Medverkan vid AERs vårmöte i London
- Medverkan i den nationella världsarvskonferensen på Öland
- Informationsresa angående Världsarvet Hälsingegårdar för Kulturutveckling
- Start för verkställande av Världsarvsrummet på Läns museet i Gävle
- Medverkan vid AERs höstmöte i Nancy (Frankrike)
- Öppna världsarvsgårdar vid Kulturarvsdagen
- Medverkan vid *Open Days*, Bryssel

Kulturutveckling har fått regionala utvecklingsmedel till det treåriga projektet *Kulturarvet - nyckeln till framtiden* och projektet startade i början av året. Planering,

möten och presentation av projektet vid såväl regionala som internationella sammanhang har genomförts.

Under hösten nominerades Magasinet Världsarvet Hälsingegårdar till Stora Designpriset.

- **Konsulentverksamhet inom dans**

Totalt har 68 aktiviteter och föreställningar genomförts inom dansverksamheten.

Danskonsulenten har fokuserat och prioriterat residensverksamhet, integration, tillgänglighet, barn och unga samt arrangörs- och publikutveckling inom dansområdet under 2017.

Under våren gjordes en genomlysning av dansen i regionen, för att se hur mycket kommunerna själva jobbar och bedriver verksamhet inom dansområdet.

Residensverksamhet har genomförts i Gävle, Sandvikens och Ljusdals kommuner.

Danskonsulenten har tagit fram två övningshäften för *Dans med äldre* och *Dans och funktionsvariationer*, som ett verktyg för att arbeta med dans i omsorgen och på äldreboende. Dansväskan (ett verktyg att användas för äldre och i omsorgen) med workshop har varit ute vid flera tillfällen i Gävle kommun tillsammans med danspedagog.

Danskonsulenten har erbjudit skolföreställningar i länet och sett ett ökat intresse. Dansläger och workshops för unga, dansstafett, *Skapa Dans* m.m. har också genomförts för målgruppen barn och unga, ibland i samarbete med andra aktörer i länet.

Danskonsulenten har tillsammans med filmverksamheten genomfört en Dansfilmfestival, samarbetat med Per Jonsson Dance Center och musikverksamheten och samarbetat med Gävle teaterförening/Dansnät Sverige kring en nationell samproduktion som vänder sig till nyanlända.

- **Främjande verksamhet och produktion inom musik**

Totalt har 450 aktiviteter och konserter genomförts inom musikverksamheten.

Musikserier med professionella, frilansande musiker har erbjudits till arrangörsföreningar och kommuner. Kulturutveckling har genomfört serien *Folkmix*, *Kammarserien*, *Jazzserien*, *Musiksoppa*, *PopQuiz* samt erbjudit konserter inom samtida konstmusik. Inom *Kammarserien* erbjuds numer också konserter med delar av Gävle Symfoniorkester. Möjligheten att erbjuda konserter med professionella musiker i format som fungerar på mindre orter och i mindre lokaler ger en god geografisk spridning i länet.

Musikverksamheten har genom samarbeten och olika typer av stöd stöttat spelmansstämmor, festivaler och större och mindre musikarrangemang i länet.

En publikundersökning har genomförts under året med syfte att stötta arrangörsföreningarnas arbete med att utveckla sitt publikarbete.

Två ungdomsorkestrar, Gävleborgs Ungdoms Big Band och Gävleborgs Ungdoms Folkband har haft övningstillfällen och gett konserter. Verksamheten *Systrarna* har genomförts ännu en period med syfte att stärka unga kvinnor. Kulturutvecklings musikverksamhet har ingått i projektet *Songlines* med verksamhet för/tillsammans med nyanlända.

Musikverksamheten har, i samarbete med dansverksamheten och Riksteatern Gävleborg, haft utbudsdagar för skolan vid två tillfällen. Skolföreläsningar har sedan förmedlats vidare till kommunerna efter beställning. *Musik Direkt* har genomförts i länet.

Musikverksamheten har ingått i en förstudie gällande digitaliseringsarbete tillsammans med Gävle Symfoniorkester och Folkteatern Gävleborg.

En regional mötesplats för samtal och erfarenhetsutbyte kring musik genomfördes i Järvsö, *Forum Musik*, där såväl fria utövare som föreningar, studieförbund, kulturskolor och annan personal från offentlig sektor deltog. Arrangemanget blev mycket lyckat och uppskattat.

Musikverksamheten har också tillsammans med crossmediakonsumenten utvecklat *Folkmusik 360*, en möjlighet att med VR-glasögon kunna öva och delta i allspel tillsammans med etablerade musiker.

Verksamheten har deltagit i ett antal tillfällen för omvärldsbevakning och lärande, t.ex. nationellt musikmöte, Jazzgala och arbete inom Jeunes Musicales.

- **Konsulentverksamhet inom konst**

I ett samarbete med Sveriges Fängelsemuseum har konstkonsumenten varit drivande i projektet *Gränsland, mellanrum, avgrunder* där inbjudna konstnärer, lokala föreningar, studieförbund och enskilda personer inventerat ”glömd” historia kring våra avrättningsplatser tillsammans. Konstnärerna har sedan arbetat med tillfälliga gestaltningar ute i länet kopplat till några av platserna. Kopplingar till de erfarenheter som många nyanlända har tvingats göra i närtid och det faktum att avrättningar fortfarande sker i världen har också kunnat göras. Projektet innehöll visningar och workshops med barn och unga samt för äldre. Projektet bidrog, med sina konstpedagogiska program och seminarier, till generationsöverskridande och interkulturella möten.

Konstverksamheten och filmverksamheten har genomfört *VideoGUD*-symposium i Gävle, i samarbete med Dalarna, Uppsala län. Konstfilmer har visats på länets

videokonststationer under årets vår-, sommar-, höst- och vinterprogram. Tillsammans med Konstfrämjandet Gävleborg bidrog konstkonsulenten även med en tillfällig *VideoGUD*-station i samband med Jazz-festivalen Bangen i Sandviken.

Konstkonsulenten har haft ett samarbete med den regionala biblioteksverksamheten kring det läsfrämjande arbetet *Se en bok* kopplat till bilderböcker för barn. Även konstsamlingsverksamheten har ingått i samarbetet som under året möjliggjort en rad vandringsutställningar med bilderboksoriginal.

Konstkonsulenten arbetade också vidare med vandringsutställningen *Med världen under oss* som är en del av det fleråriga projektet *Nyanserade bildvärldar*. Här fick länsinvånare möjlighet att mötas i gemensamma reflektioner kring olika världsbilder, hur dessa normaliseras och vilken betydelse vår bild av världen får för hur vi ser på oss själva samt hur detta bidrar till vårt förhållande till omvärlden och naturen.

Konstkonsulenten har bidragit till ett kortare residens i Jädraås som bjöd in konstnärer från Europa, Sverige, Gävleborg och lokalt. Erfarenhetsutbytena och mötet mellan olika konstnärliga praktiker samt mötet med platsen – en nedlagd möbelfabrik – resulterade sedan i utställningen *Öppen inventering*.

I samband med dialogmöte inför ny kulturplan arrangerade konstkonsulenten, tillsammans med KRO, en MU-avtalsutbildning för konstfältet i länet.

Riksteatern Gävleborg

Riksteatern Gävleborg har förmedlat 284 föreställningar för barn och unga under 2017. Föreningen arrangerar utbudsdagar för barn och unga tillsammans med Kulturutveckling Region Gävleborg. Föreningen arbetar stöttande till länets nio lokala föreningar och arrangerar kurser och inspirationsdagar. Riksteatern Gävleborg arbetar även för att sprida scenkonst och kunskap på och om minoritetsspråket finska samt samverkar med Folkteatern Gävleborg i ett Repertoarråd och i marknadsföringsinsatser så som foldern *Hitta till teatern*.

Föreningen har genomfört projektet *Skoj med Daff Daff* som syftar till hälsofrämjande kulturinsatser för asylsökande och nyanlända. Tillsammans med Riksteatern nationellt har två fortbildningsdagar för lärare och pedagoger i två kommuner genomförts. Fortbildningsdagen kallas *Att öppna nya världar* och bygger på tre delar. En inspirationsföreläsning av Niklas Hald, filosofi dr. vid Stockholm dramatiska högskola och professionell skådespelare, *Skådespelaren och den unga publiken*. Hur är det att som skådespelare möta en publik som inte själv valt att komma till föreställningen? Teaterföreställningen *Ååå snälla följ mig <3 <3 <3* av Riksteatern och Anna Berg, dramaturg som presenterar analysmodellen *En väv av tecken* med nycklar till våra egna och andras tolkningar. Dessutom diskuteras konstens roll och vilka kopplingar den har till läroplanerna.

Boksamtal kring boken och föreställningen *Maken* av Riksteatern har genomförts i två kommuner, även en poddinspelning kring tankar om boken.

Föreningen fördelar småplatsstöd till de lokala föreningar som arrangerar scenkonst utanför sin centralort. Riksteatern Gävleborgs teaterkonsulent har deltagit i ett flertal kurser och träffar arrangerade av Riksteatern nationellt.

Riksteatern Gävleborg arrangerar en utbudsdag tillsammans med Riksteatern Mellansverige och Bygdegårdarnas riksförbund. Tillsammans med Riksteatern Mellansverige arrangeras även seminariedagar för respektive förenings styrelser.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Regional enskild arkivverksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området regional enskild arkivverksamhet.

Arkiv Gävleborg

Arkiv Gävleborg har fortsatt arbetet med att både ta emot och bevara arkiv och på olika sätt väcka intresse för arkivets källor. Arkiv Gävleborg har satsat extra på närvaro ute i länet. Förhållandevis mycket tid har ägnats arkivpedagogik och publik verksamhet.

För första gången har Arkiv Gävleborg arrangerat Arkivens dag på en ort utanför Gävle, valet föll på Söderhamn där Arkiv Gävleborg arrangerade ett program i samarbete med Hälsinglands Museum och ett par lokala föreningar. Arkiv Gävleborg gjorde även en utställning med Söderhamn som tema, utställningen blev mycket välbesökt under två veckors utställningstid.

I samarbete med Länsmuseet Gävleborg och Gävle kommunarkiv har Arkiv Gävleborg tagit fram en liten vandringsutställning om finska krigsbarn som varit mycket efterfrågad av länets bibliotek. I samband med den har Arkiv Gävleborgs arkivpedagog föreläst om finska krigsbarn på tre ställen, träffarna har lett till intressanta möten och inspel från deltagarna.

Gymnasiet är främsta målgrupp för Arkiv Gävleborgs arkivpedagogik, men Arkiv Gävleborg har även tagit emot elevgrupper från högstadiet, SFI och Komvux. Arkiv Gävleborg har besökt ett par skolor i länet som inte kan/vill åka till Gävle. Arkiv Gävleborg har utökat antalet arkivuppgifter/dokument avsedda för skolor på sin hemsida. De används av skolor ibland istället för ett besök hos Arkiv Gävleborg i Gävle och ibland som förberedelse inför besöket.

För att förankra arkivets verksamhet i civilsamhället har Arkiv Gävleborg erbjudit gratis studiebesök även för andra grupper. Arkiv Gävleborg har tagit emot många grupper från medlemsorganisationer men också från olika löst organiserade nätverk (kvinnogrupp, hbtq-flyktingar, seniorgrupper).

Arkivet har tagit emot 104 arkivleveranser, däribland ett intressant arkiv från Gävles första fastanställda pressfotograf Lennart Olofsson. Hans bilder dokumenterar händelser från 1950- och 1960-talen och Arkiv Gävleborg räknar med att det kan vara lämpligt att tillgängliggöra delar av dem via internet så småningom. Arkiv Gävleborg har vidare kompletterat sin samling av historiska dagstidningar med leveranser från Mittmedia och Gävle stadsbibliotek, vilket lockat nya besökare till Arkiv Gävleborgs forskarsal.

Under året har Arkiv Gävleborg låtit bygga om och till ett äldre hyllsystem för att säkra plats för framtida leveranser. Det har varit ett stort arbete vilket lett till att Arkiv Gävleborg inte hunnit ordna och förteckna material i den utsträckning Arkiv Gävleborg önskat. Arkiv Gävleborg har inte heller orkat mobilisera tid och resurser för digitalisering av delar av sina samlingar eller nödvändig kompetensutveckling inom det digitala området.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Filmkulturell verksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området filmkulturell verksamhet.

Kulturutveckling Region Gävleborg

- **Konsulentverksamhet inom film**

Slöjdbio

Samarbetet mellan film och slöjdverksamheterna inom Kulturutveckling fortsätter att bära frukt. Efter eget koncept arrangeras filmvisning, slöjdcafé och en rad sidoaktiviteter på olika teman runt om i Gävleborg. Den första var på Kilafors Biografteater där en näst intill full salong fick se den Isländska filmen *Bland män och får*, nätverka, prova på nya tekniker inom slöjdområdet och lära sig mer om ull av Filtmakeriets representanter. Den andra gavs i oktober i Iggesund där filmen *The Dressmaker* öppnade för samtal och fördjupning inom skrädleri och mode.

Pridevisningar *Min Homosyster*

Frågor rörande hbtq är ett viktigt ämne för Kulturutveckling. Som en följd av detta utökade filmkonsulenterna under 2017 sitt engagemang i länets *Priededagar*. I Hudiksvall och Gävle arrangerades filmvisning av, och samtal kring den prisbelönta kortfilmen *Min homosyster*. Visningarna följdes av samtal med filmens fotograf Karin Stenwall, som själv kommer ifrån Hudiksvall.

Skolbio

2017 hjälpte filmverksamheten Ljusdals kommun med en satsning inom skolbio för alla deras elever från förskoleklass till och med högstadiet, inklusive särskola. Temat blev Barnkonventionen och filmkonsulenterna hjälpte till med urval av filmer, lärarhandledning och gången med inköp. Med Barnkonventionen i åtanke utformades en valsedel där varje elev fick rösta på vilken film de helst ville se, ett sätt att konkretisera en demokratiprocess. Arbetet föll väl ut och är en modell som ska spridas till fler kommuner.

Film i kulturskolan

Film och rörlig bild är mycket efterfrågad verksamhet hos länets kulturskolor. Med bakgrund av detta har filmverksamheten satsat extra på att hjälpa kommunerna igång med verksamhet. Bland annat erbjuder Kulturutveckling kommunerna att låna ett teknikpaket, kursupplägg och få hjälp med att anlita kunniga pedagoger. Först ut var Sandvikens kommun, som sedan har permanentat verksamheten.

***Pearl of Africa* - Visningar och panelsamtal**

Filmen *Pearl of Africa* behandlar en transsexuell kvinnas liv och förutsättningar i Uganda i Afrika. Under 2017 erbjöd Kulturutveckling länets skolor att visa filmen och efteråt ha ett panelsamtal med representanter från Studieförbundet Vuxenskolan, RFSL

och föreningen Find Hope. Tanken är att berätta och informera om transpersoners situation i Sverige och världen.

Kulturutveckling har ansvarat för årets *VideoGUD*-symposium, ett interregionalt samarbete mellan Gävleborg, Uppsala län och Dalarna. Årets symposium ägde rum på Läns museet Gävleborg den 7 november och lockade en stor publik.

Urval av aktiviteter under 2017

- Två nätverksträffar för filmare och biograf/visningsaktörer anordnades. För filmarnätverket var bland andra regissören Beata Gårdeler och skådespelaren Eva Melander inbjudna för att dela med sig av sina erfarenheter
- Under sportlovet lät Kulturutveckling barn pröva på att filma med Greenscreen i samband med *Playday* i Gavlerinken
- Den regionala filmfestivalen *Exit Filmfestival* ägde rum den 16 september, *Noomathon* 30 september och *Novemberfestivalen* 24-26 november
- Filmen *Brev till Sverige*, av Salad Hilowle och med stöd från Region Gävleborg hade över en miljon visningar på SVT Play.

- **Konsulentverksamhet inom crossmedia**

StoryTech

StoryTech är en plats där teknik och berättande möts. Där möts olika tekniker och presenteras olika berättelser och gestaltningar. Det skapar reflektion kring hur olika berättelser förändras beroende på vilken plattform som bär dem. Årets tema 2017 var Virtual Bodies.

StoryTech gjorde under året sin andra stora dagskonferens inför ett fullsatt Silvanum. Dagen var frukten av en vilja att sätta crossmediala frågor i fokus i Gävleborg och i hela Sverige. Konferensen 2017 erbjöd till exempel Film Stockholm och Gustavsbergs akademiska hälsocentrals samarbete med VR som terapeutisk metod, ett besök i Luleå gamla kyrkstad i VR upplevelsen *Anno 1500* och introducerade många av Gävleborgarna till transhumanism och chippning (ett programmeringsbart implantat i handen).

I slutet av 2017 beviljade Kulturrådet ett regionalt utvecklingsstöd till projektet *StoryTech Arena* som under ett projektår ska fördjupa arbetet i mötet mellan teknik och berättande, bland annat genom ett teknikklubb med Högskolan i Gävle, nätverksträffar och fortbildning för kulturskapare och teknikutvecklare. Projektet startade den 15 november 2017.

Virtuellt VärldsVR

Region Gävleborgs utvecklingsarbete *VärldsVR* har gjort om delar av en Hälsingegård till en digital virtuell miljö. Ett besöksmål, *Bortom Åa* i Fågelsjö, har utvecklats i VR-teknik för att tillgängliggöra världsarvet på nytt sätt. Projektet öppnar även för nya historieskildringar och berättelser såsom kvinno- och barnhistoria. Med ett levande och angeläget berättande i en ny teknik utvecklas både kunskapen om och intresset kring världsarvet.

Folkmusik 360

I samarbete med Kulturutvecklings producent för folk- och världsmusik har utvecklingsarbetet med *Folkmusik 360* har inletts. Arbetet är ett försök att, med teknikens hjälp genom att filma i 360 grader, möjliggöra för ovana musiker att delta i allspel och öva med andra i en virtuell miljö.

Appen KOF - Konstfiktio n och fakta

Under 2017 lanserades appen KOF- konstfiktio n & fakta där användare med hjälp av bilder, fakta, kartor, länkar, texter, audioguider, poddavsnitt, ljud- och filmfiler och interaktiva delar kan ta del av Region Gävleborgs konstsamling. KOF är ett samarbete mellan Region Gävleborgs konstsamlingsverksamhet och crossmediakonsulenten.

Övrigt

Kulturutvecklings crossmediakonsulent medverkade vid Kulturrådets panelsamtal under Almedalsveckan på temat digitalisering.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.

Hemslöjdsfrämjande verksamhet

Beskriv kortfattat den verksamhet som genomförts under året inom området hemslöjdsfrämjande verksamhet.

Kulturutveckling Region Gävleborg

Barn och unga

Mycket tid ägnades åt planering av en slöjdhandledarutbildning i samarbete med en av länets folkhögskolor. Dessvärre gick det på slutet inte att få ihop kursen, då den inte stämde med skolans planering i övrigt. Ett nytt försök påbörjades under hösten för 2018. Kulturskolan i Gävle har genomfört ett utbyte med en grupp ungdomar från Perezvoni i Ryssland. De svenska ungdomarna var med i planeringen för besöket i Gävle och de ville genomföra en slöjdworkshop för de ryska besökarna. Kulturutveckling engagerade en slöjdare Louise Ström, som lärde de svenska ungdomarna att göra midsommarstänger i halm. De fick i sin tur hålla i workshopen med de ryska ungdomarna, men med slöjdaren som stöd i bakgrunden. Då det har blivit sämre med slöjd inom kulturskolan i länet, var det positivt att kunna göra denna satsning, som uppskattades av ungdomarna. De som framförallt når barn och unga med slöjdaktiviteter är länets hemslöjdsföreningar. Flera ordnar dagläger sommartid och lovaktiviteter under terminerna. Kulturutveckling lånar gratis ut redskap och verktyg till barnaktiviteter, som en form av stöd till föreningarna.

Konsulenterna ingår i Kulturutvecklings interna barnkulturgrupp.

Slöjd på Sillen

I samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och Bistro Silvanum genomfördes tre slöjdcaféer under våren, *Slöjd på Sillen* på Silvanum i Gävle. Verksamheten startade 2016 och lockade inledningsvis många deltagare. För att öka intresset för träffarna anordnades ett slöjdcafé med tema Japan, vilket också lockade fler deltagare. Då intresset var svalt från studieförbundet för en fortsättning, och Konstcentrum som ligger i anslutande lokal upphörde med kvällsöppet, avslutades caféerna inför sommaren. En mötesplats för slöjd är efterfrågad i Gävle och när Länsmuseet Gävleborg öppnade på nytt efter renovering, togs slöjdcafé med som en del i deras programverksamhet.

Ull

Med jämna mellanrum uppmärksammas att stora mängder svensk ull bränns upp istället för att tas tillvara. Norge, som får betraktas som ett föregångsland inom ullområdet, har inspirerat både Fåravelsförbundet och Sveriges hemslöjdskonsulenter till att arbeta för att den inhemska ullen ska tas tillvara i större utsträckning. Fåravelsförbundet utbildar fårägare i hur fåren kan utfodras och hanteras vid klippning, för att öka värdet på ullen. Hemslöjdskonsulenterna har medverkat på mässor och informerat samt tagit fram en vandringsutställning med inspirerande föremål, tillverkade av svensk ull i olika kvaliteter. I länet följdes satsningen upp med en kurs i spinning av ull och en föreläsning. En fortsättning med kurs för färgning av ullgarn fick ställas in, på grund av för få deltagare.

Länets slöjdare bjöds in till ett projekt *Ett år från ett får* där Kulturutveckling tillhandahöll lokalproducerad ull som deltagarna fritt valde hur de ville använda. Föremålen samlades in i december och kommer att visas i en utställning 2018, där problematiken runt får och ull kommer att belysas.

Smide

Tillsammans med hemslöjdskonsulenterna i Uppsala och Dalarnas län, genomfördes en förstudie inom smidesområdet år 2015, då behov och önskemål från länens smeder samlades in. Önskemål om ett nätverk och om en smidesförening framkom. Då Sveriges Konstsmidesförening redan finns och är öppen för alla intresserade, bjöds en representant in till en första nätverksträff på Silvanum i Gävle, under våren. Gustav Trotzig medverkade också med en föreläsning om metallhantverk ur ett historiskt perspektiv. Träffen var välbesökt och i september arrangerade Kulturutveckling ytterligare en nätverksträff i Österbybruk, i samarbete med Brukssmederna och Stiftelsen Österbybruks Herrgård. I Uppsala län arbetade konsulenterna vidare med ett annat önskemål från smederna, en utställning. I Dalarna var konsulenterna föräldraredeg. Hemslöjdskonsulenterna i Uppsala ansökte om och beviljades medel från Kulturrådet och Nämnden för hemslöjdsfrågor till det gemensamma utställningsprojektet *7 kg järn*, som kommer att genomföras 2018.

Slöjdbio

Tillsammans med en av filmkonsulenterna, biografföreningar och många lokala aktörer, har Slöjdbio genomförts i Kilafors och Iggesund. Konceptet innehåller slöjdcafé, program med någon lokal anknytning, filmvisning samt eftersnack, om det tillhör filmföreningens rutin. I Kilafors visades filmen *Bland män och får*. Filmakeriet medverkade med en föreläsning, samt garnförsäljning tillsammans med Garnbutikerna i Kilafors. Även Bollnäs-Voxnadals hemslöjdsförening medverkade. I Iggesund visades filmen *The dressmaker*. Sömmerskan Matilda Olson och couture designer Frida Jonssvens som båda vuxit upp i Hudiksvallstrakten medverkade i ett samtal lett av filmkonsulenterna. Även här var den lokala hemslöjdsföreningen engagerad, liksom Forsa folkhögskola.

Folkdräkter

Tillsammans med hembygdskonsulenterna drivs dräktråden i Gästrikland och Hälsingland, med deltagare från hemslöjds- och hembygdsföreningar, Svenska folkdansringen och dräkttillverkare. Under året har flera möten ägnats åt boken *Dräkternas Hälsingland* som kommer att ges ut under 2018. En föreläsning med Jon Johansson, om Olagligt mode och vardagligt dräktbruk i 1700-talets Sverige, arrangerades under våren på Läns museet i Gävle. Föreläsningar brukar arrangeras som fortbildning för dräktråden, men de är även öppna för allmänheten.

Som en del i marknadsföringen av den nya dräktboken och samtidigt en satsning på Kulturarvsåret 2018 i Gävleborgs län, påbörjades planeringen för en stickstämman på Bollnäs folkhögskola kommande sommar. Temat kommer att vara sticktröjor som finns i några av Hälsinglands socknar.

Samarbeten med konstkonsulenten

Hemslöjdsverksamheten har bidragit med information om gillen och lånat ut verktyg till en konstnär, som engagerats av konstkonsulenten, för att genomföra täljgillen. Hemslöjdskonsulenten har också deltagit vid bedömning av en äldre textil utsmyckning, som genom åren åldrats och chanserat. Konst- och hemslöjdskonsulenterna har medverkat i juryn för konstrundan i Tierp. De har också samarbetat med Ljusdalsbygdens Museum, inför ett seminarium som ska äga rum 2018, om konstnären Kerstin Ekengren. Hemslöjdskonsulenten höll i en studieresa till Handarbetsvänners ateljé för personal från konstavdelningen och Läns museet Gävleborg.

Beskrivningen ska enbart avse verksamheter som tilldelats statliga bidrag.
